



פורים (11)

בפורים אין הלל

ואנו חוגגים אותו במשנה ויו"ט, ובחנוכה בהלל שלם ולא במאכל ובמשנה? אלא משום שבפורים עיקר הגזירה היתה השמדה גופנית, המן הרשע ביקש להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד, ונהפוך הוא, ואתה ברחמיך הרבים הפרת את עצתו וקלקלת את מחשבתו, ולכן יש לשמח את הגוף בגשמיות אכילה ושתייה. ברם בחנוכה היתה גזירה רוחנית כשעמדה מלכות יוון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך, ולכן יש לחגוג בנשמה ברוחניות בהלל והודאה, "כל הנשמה תהלל י-ה", ואתה ברחמיך וכו'... אלו להודות ולהלל לשמך הגדול.

ספר "ברכת חיים מועדים"

ותלקח אסתר אל בית המלך אל ידי הגי שומר הנשים ואמר ה"חתם סופר": באחרית ימיו צריך כל אדם לבחון את כל המאורעות שקרוהו בימי חייו, ולספר לבניו על גודל השגחתו של הבורא יתברך. מדוע יעשה זאת רק באחרית ימיו? משום שברבים מן המקרים אין בעל הנס מכיר בנסו בעת ההתרחשות, ורק במבט למפרע, הוא יכול להכיר בכך שנעשו עמו ניסים רבים. שאינם נופלים בניסים הגלויים והמפורסמים. דוגמא לכך יש במעשה המגילה: בעת הריגת ושתי, איש לא הבין מה הסיבה שהקב"ה גרם לכך, ואפילו לאחר שלוש שנים, כשאסתר נלקחה לבית המלך, אף אדם לא סבר כי יש למאורע זה משמעות מרחיקת לכת. ושוב, לאחר זמן מה "קצף בגתן ותרש", ואסתר ספרה זאת למלך בשם מרדכי, וברור שבאותה שעה לא יכול היה בן אנוש להשיג כי יש קשר בין הארועים השונים. רק לאחר מכן כשהמלך גידל את המן, והוא גזר מה שגזר, והתבטלה הגזירה על ידי אסתר המלכה, אזי המתבונן על סדר המאורעות למפרע יכול להכיר בכך שהריגת ושתי, ולקחת אסתר לבית המלך, ומעשה בגתן ותרש כולם היו למעשה הכנה למה שעתידי לקרות. ספר "ומתוך האור מגילת אסתר"

ובהגיע תור אסתר וכו' לא ביקשה דבר וכו' ותהי אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה (ב. טו)
דוקא משום שאסתר לא ביקשה דבר, נשאה חן בעיני כל רואיה, כי הנצרך לבריות פניו משתנים ככרום, ואובד חינו בעיני בני אדם!
ספר "כמוצא שלל רב, פורים"

ליהודים היתה אורה אורה ושמחה וששון ויקר (מגילת אסתר ח. טז)
בפסוק זה נאמר "ששון" בכתב חסר "ששן", ואילו בפסוק הבא נכתב "שמחה וששון ליהודים" בכתב

נס פורים הוכיח "כי רוצה ה' בעמו"

הרוקח כתב: שבהלל הגדול (תהלים קלו) ישנן קס"ו תבות, כמנין הפסוקים שיש במגילת אסתר. בפסוק (שם כד): "ויפרקנו מצרנו כי לעולם חסדו", הכונה להמן הרשע, שעליו נאמר (אסתר ז. ו) שהיה "איש צר ואויב". הוא מוסיף ואומר, שחמש התבות שבפסוק הזה, "ויפרקנו וכו'..." הן כנגד חמש הגזרות שגזר המן: "מנער ועד זקן, טף ונשים, ושללם". מכיון שהקב"ה הציל אותנו מידי של המן הרשע, זכינו ל"נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו" (שם כה), פסוק המרמז על סעודת פורים. זאת ועוד: מספר התבות שבפרשת "ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים" בצירוף מספר התבות שבפרשת "זכור את אשר עשה לך עמלק", עולים גם הם למנין קס"ו, להראות את השייכות שבין פרשת השבוע לבין מגילת אסתר. הרוקח מסיים ואומר: שגם במזמור (קמ"ט תהלים) יש אותו מספר תבות קס"ו. במזמור הזה נאמר (פסוק ה): "יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם", לרמז שאת מגילת אסתר יש לקרוא בשמחה. מדברים אלו, נוכל לשאוב חיזוק גדול, דהרי הפסוק הקודם לפסוק "יעלזו חסידים בכבוד ירננו", אומר: "כי רוצה ה' בעמו", הו' אומר שבקריאת המגילה עלינו להרגיש שה' רוצה בנו, ויושיע אותנו מכל צרותינו, וכשם שהצילנו מידי של המן הרשע, כן יושיענו גם בזמן הזה.

ספר "דורש טוב, פורים"

מרבית בשמחה

מצות מתנות לאביונים חביבה עד מאוד, וכל המרבה הרי זה משובח. ובאמת כל ימי חודש אדר הם ימים שראוי להדר בהם ולתת יותר צדקה מהרגילות בכל השנה. וכמובא בשם אחד מן הראשונים רבינו דוד הלוי, שמא שאמרו בגמרא: משנכנס אדר מרבין בשמחה, הכוונה שמרבין בצדקה המשמחת לבבות נשברים ומרנינה לב עניים. אבל בפורים עצמו מתווספת למצות הצדקה גם מצות מתנות לאביונים המיוחדת ליום זה. ורב שכרו של המטה לבו לשוועת עניים ונזקקים, להביא השמחה אל ביתם ולא יפסיד ולא יגרע ממנו מאומה. וכלשונו של ה"פלא יועץ" מצות צדקה ביום הזה יום הפורים, היא העולה על שאר ימים שנלווה עמה מצות מתנות לאביונים. וזו מצוה חביבה במיוחד בשעתה. כי כמה זמן קודם פורים העניים לוויים על סמך ההכנסות מפורים, ואחר הפורים ההוצאה מרובה לצורך פסח. הנה כי כן ראוי לרחם עליהם ולחשוב שתהא הכנסה כיציאה, שענייהם של עניים תלויות על העשירים, והעשירים תלויים במי שאמר והיה העולם, אם מוסיף מוסיפים לו.

ספר "הגדתי היום"

מלא. ויש לפרש שה"ששון" הראשון הרי פירשוהו חז"ל על מצות מילה, ואמרו בגמרא (כתובות ח.) שאין אומרים בברכת המילה 'שהשמחה במעונו' משום שיש צער לתינוק. לכן כתוב "ששון" חסר. אבל שמחת פורים היא שמחה שלימה כמו שכתב המאירי: חייב אדם להרבות בשמחה ביום זה באכילה ושתייה עד שלא יחסר שום דבר. לכן נכתב "ששון" מלא.
רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות, מגילת אסתר"

בלילה ההוא נדדה שנת המלך (מגילת אסתר ו. א)
 כתב רש"י נס היה. ביאר בספר "ידי משה" בדרך הטבע אדם שאוכל סעודה דשינה, ובהיותו שמח וטוב לב, לאחר מכן ישן שינה מתוקה וערבה. והנה כאן נדדה שינת המלך, היתכן? אלא ודאי משמים היה הדבר, וזה כוונת רש"י, נס היה. לקח רב למדים מכאן. פעמים יש לאדם כאבים, נדודי שינה וכו', ואינו מבין מה סיבת הדבר הלא בדרך הטבע אין כל סיבה לזה, ומתחיל לחקור אחר רופאים ומוציא ממון רב על זה, אך דבר אחד שוכח, לדרוש ולחקור אחר מי שעשה לו דבר זה, על היד המכוונת מלמעלה, שהביאה לו כל זה! נדנוד שינה של אחשוורוש, נס היה, ללא שום סיבה טבעית, הסיבה היחידה לזה יד מכוונת מלמעלה! כדי שיתבונן בדבר ויגיע למסקנות שיביאו את הנס.
ספר "אוצרות התורה פורים"

פורים ויום כיפור שני חצאי יום של קבלת התורה
 בגדר שמחת הימים טובים שניתנו לישראל איתא בגמרא (פסחים סח:) יום טוב חלקהו חציו לה' וחציו לכם. ומעתה צריך ביאור, יום הכפורים דאקרי יום טוב, כדאיתא בגמרא (תענית ל:) "חציו לכם" שבו היכן הוא? ואמר על כך הגר"א, ד"חציו לכם" של יום הכיפורים נשלם בפורים. ואם כן הגדיר הגר"א את פורים שהוא השלמת החצי החסר של יום הכיפורים, יש להבין מהו המאחד את פורים עם יום הכיפורים. עלינו להעמיק ולהתבונן מהו המאחד את פורים עם יום הכיפורים. ישנם המפרשים דרך הדרוש, שהמאחד ביניהם הוא, ששניהם בבחינת 'כל הפושט יד נותנים לו', ומפורסם מהקדמונים שיו"כ הוא כפורים, מאחר וביום הכיפורים זוכים רק ע"י תשובה, אבל בפורים האדם נמצא במצב של 'עד דלא ידע' וזוכה לכל סגולת היום. אולם כמדומה לי שהפשט הפשוט בדברי הגר"א, שהמאחד את יום הכיפורים עם פורים הוא ששניהם יחד מהווים יום קבלת התורה. כי הנה ישנם שלושה ימים במשך השנה של קבלת התורה: לוחות ראשונות ניתנו בשבועות, לוחות שניות ביום הכיפורים, ובפורים היתה קבלת התורה מרצון. צום יום הכיפורים הנו ביטוי לעשייה לשם שמים, וזהו ה'חצאי לה' של אותו יום קבלת התורה, ואילו השמחה בפורים שסימנה הוא מאכל ומשתה, היא הביטוי קבלת התורה מתוך רצון ושמחה, וזהו ה'חציו לכם' של יום טוב זה.
רב פינקוס זצ"ל בספרו "פורים"

הלכה: מעות פורים

אין מדקדקים במעות פורים אלא כל הפושט ידו ליטול נותנים לו. ומוטב לאדם להרבות כמיטב יכולתו במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ומשלוח מנות לרעיו, שאין שמחה גדולה אלא במשמח לב עניים ויתומים ואלמנות. שהמשמח לב האומללים האלה דומה לשכינה, שנאמר: "להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים" (ישעיה נז. טו). ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב במתנות לאביונים. ועני שנתן פרוטה לחבירו לקיים מצות מתנות לאביונים, וחזר חבירו העני ונתן לו פרוטה, שניהם קיימו מתנות לאביונים.
רב עובדיה יוסף זצ"ל בספרו "חזון עובדיה, פורים"

פתגם: האמת פוגעת לא בדורשיה אלא במלטים ממנה
ספר "שמחלה"

חקירה: אסתר ברוח הקודש נאמרה לקרותה
 רוח הקודש חייבה לקרותה, או שרוח הקודש ציוותה את אנשי כנסת הגדולה לתקן לקרותה, והם תיקנה כשאר תקנות חכמים (שיעורי ר' שמואל מכות עמוד תקד)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: במקום לוי

תפסוהו לישראל אחד, שהיה מתחזה ככהן. הביאוהו לפני הרב דמתא, והלה דן אותו למלקות. אחרי שהלקוהו, ציווה הרב להלקותו שנית. היתכן? צווח המתחזה, חטא אחד חטאתי ואני לוקה פעמיים. אמר לו הרב: וכשהייתה עולה לתורה ככהן ואחר כך במקום לוי, כלום התחזית ללוי...
ספר "חד וחלק ד'" (דף קעז)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, חיים מאיר בן גבי זוהרה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, סשא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ייס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר, אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי.

